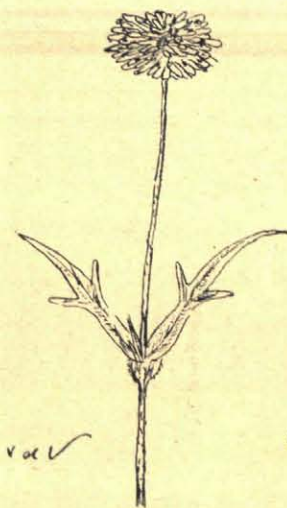

tegen de lucht af, terwijl, wanneer wij het hoofd omwenden, ons oog getroffen wordt door de schoone bosschen van den Veluwezoom, waartusschen eenige villa's half verscholen liggen. Zonder dat wij het weten, zijn wij gekomen aan één van de vele plassen, die wij in die buurt gevonden hebben. Ze zijn ontstaan door de uitgraving van klei ten behoeve der steenovens. Eerst kaal en naakt en niets anders dan water en klei, ontwikkelt zich later een plantengroei, die tot de mooiste gerekend kan worden. De plas, die wij vonden, zag ge heel

Fig. 4. *Knautia arvensis*.Fig. 3. *Inula britannica*.

geel van de watergentiaan (*Limnanthemum nymphaeoides*), en hier en daar zien wij *Nasturtium amphibium* en *Sagittaria sagittifolia*. Achter het breede blad van de gele lisch (*Iris pseudacorus*) verschuilt zich de egelskop (*Sparganium simplex*). We zagen een mooi voorbeeld van bladverandering bij *Batrachium heterophyllum*. In een opgedroogd stuk plas had deze plant stevige stengels en bladeren ontwikkeld.

Het Fonteinkruid (*Potamogeton natans*) belegde het water met een kunstig bladmozaiek. Het geheel gaf een schilderij, het penseel van een schilder waardig. De natuur komt hier in haar verscheidenheid van vorm en kleur dubbel uit.

Verder vinden we nog: *Knautia arvensis* of Honingbloem. (fig 4.). De bloem verkleurt van lichtpaars snel tot helgroen door er heeten tabaksdamp over te blazen, waarschijnlijk door de inwerking van den ammoniak uit den tabaksrook.

We kunnen niet alle planten opnoemen die wij vonden, maar te vermelden valt nog: *Inula britannica* (fig. 3), omdat de plant vrij zeldzaam is. Over het algemeen krijgen wij den indruk, dat deze streken weinig bezocht worden, wat ongetwijfeld de flora ten goede komt. Wat zouden anders binnen korten tijd plukgrage handen ontsieren, wat zoo mooi gerangschikt is.

Maar aan hen, die het werkelijk te doen is om de natuur te bewonderen en te bestudeeren, geven wij den raad de Betuwe te bezoeken, welke een elyseum is voor den botanicus.

Arnhem.

v. d. V. en M.

BUSSUMS HOOGE LANDEN.

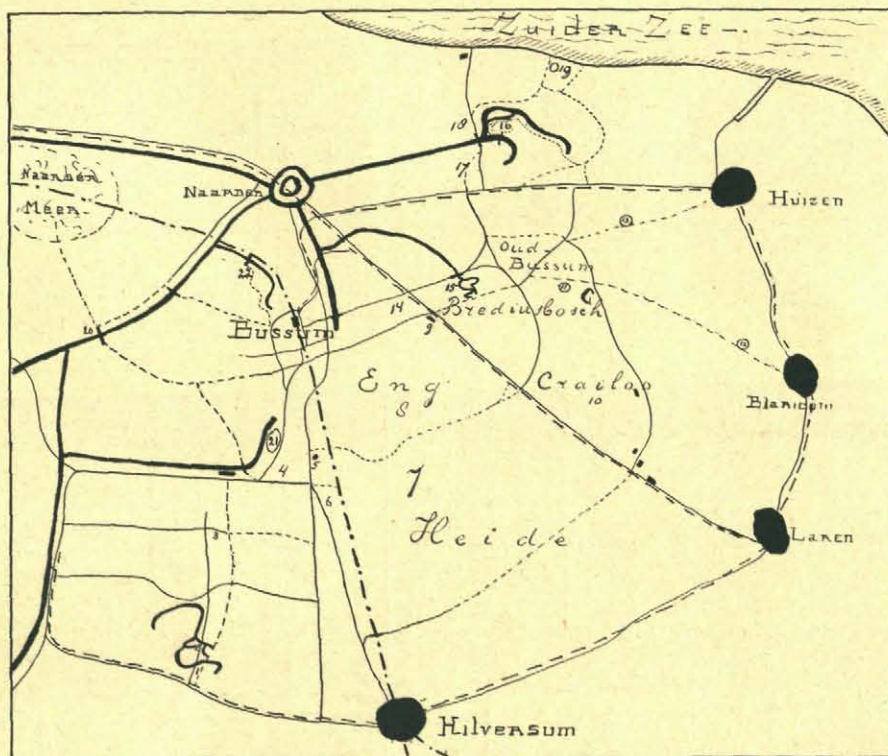

In een tweetal artikelen: »Bussums hooge landen« en »Bussums lage landen«, wilde ik in 't kort de flora van Bussum en omstreken bespreken. Op volledigheid kan ik geen aanspraak maken, daar ik hoofdzakelijk slechts hoogere planten beschouwd heb.

Als eerste terrein van hooge landen is te noemen: 't Spanderswoud en omgeving. Hierover behoeft ik niet veel te zeggen; er is in D. L. N. reeds genoeg over verteld. Er groeien zeer veel mooie boom- en heestersoorten, in de larix-laan (3) verrast men in 't najaar wel eens een troep kruisbekken, in 't vierkante poeltje (1) en 't ronde poeltje (2) groeien zeer mooie waterplanten (Duizendblad-Waterpest-Watergentiaan); hier en daar vindt men er *Epipactus latifolia*. In 't najaar wemelt 't er van paddestoelen (*Boletus*; *Tricholoma*

rutilans; *Lactaria subdulcis*). De mooiste plekjes zijn in de buurt van de drie bruggen (IJzeren B.-Rustieke B.-Steenen B.). Verder groeit er: Penningkruid, Nagelkruid, Robbertskruid, Wilgenroosje (Smalbladig), Waterspiraea, Brunella, en vele anderen. Tusschen de donkere dennen pronken hier en daar de roode trossen lijsterbessen, terwijl over oud hout, de hop haar takken slingert. Merels en Zanglijsters, Heggemusshjes en Zwartkoppen nestelen er tusschen 't weelderige struikgewas, Waterhoentjesfamilies verrast ge er meermalen tusschen 't wuivende riet langs de vijvers.

Op de heide aan den Bussumschen kant van 't (Spanderswoud (4), alsmede om de Watertoren (5), vindt men veel Vleugeltjesbloemen, (rood, blauw en wit), Thijm, Warkruid, Campanula en Erica. — Een heel mooi plekje ligt links van den Zwarteweg (6), waar een klein

slootje tusschen kreupelhout een weelderige flora doet opschieten: Boschlathyrus (*Lathyrus silvestris*), St. Theunisbloem, Lupine, Moerasrolklaver, Koninginnekruid, en verder de gewone soorten. Prachtige Dagpauwoogen, en Atalanta's fladderen er rond, vogelgezag klinkt ons tegen uit de elzenboschjes. Langs den stoffigen zwarten weg groeit nog allerlei sterk goed: Speerdistel (*Cirsium lanceolatum*), Berenklauw, Rolklaver, Korenbloem, Vlasbek.

Gaan we nu bij den Watertoren de spoorlijn over, dan hebben we rechts de groote Heide tusschen Bussum-Laren en Hilversum, links de bouwlanden van Bussum (Eng. 8). De Heide biedt niet veel bijzonders. 't Is een uitgestrekt veld met struik- en dophei. Hier en daar zijn diepe kuilen met groenend gras, Tormenit, Dophei, Smalbladig Wilgenroosje, Klein- en Groot Herderstaschje, Muizenoor, Rozenkransje, Liggend Walstroo. Veel mooie vlindertjes fladderen hier: Blauwtjes, Vuurvlindertjes, Zandoogen, Arguskapel, Groote en Kleine Vos.

De bouwlanden zijn in 't eind van den zomer één golvende goudene pracht. Hoog op rijzen er de halmen en wiegen hun rijke aren zachtken heen en weder. Tusschen 't koren groeit.

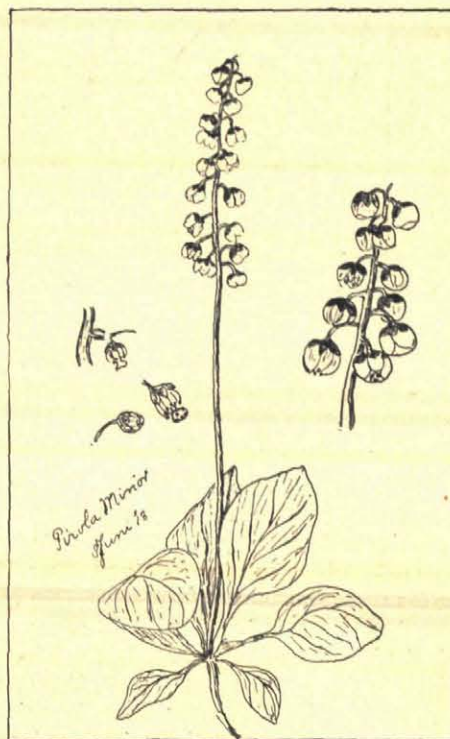
Bitterzoet, Frambozen en Bramen, Leverkruid, Guldenroede, Akkerkromhals, Vogelpootje, Serradelle, Honigklaver, Hengel, Ratelaar, Akkerdistel, Vlier, Vlasbek, Kamperfoelie, Breedbladig Standelkruid, Blauwe knoop, Hazenpootje, Boschandoorn, Smeerwortel, Moerasandoorn, Steek- en Bezembrem, Hegge Doornzaad, Wilde Kervel, Dotterbloem, Knikkende Distel, Canadeesche Fijnstraal, Tweebladig Dalkruid, Wederik, Heggewinde, Hopklaver, Roode en Witte Klaver, Kattestaart, Echte Koekoeksbloem, Kleefkruid, Kraailook, Veld Lathyrus, Melkeppe, Malva, Oogentroost, Rankende Helmbloem, Speenkruid, Theeboompje, Kleurverwisselend Vergeetmijnietje, Winterporcelein, Berg Wilgenroosje, Boerenwormkruid, Zilver-schoon.

Aan paddestoelen vinden we er: *Helvella crispa*, Aardsterren, *Psalliota viridis*, *Tricholoma nudum*, *Pluteus Cervinus*, *Russula fragilis*, *Laccaria laccata amethystina*, *Lactaria piperatus*, *Lycoperdon perlatum*, *Hypholoma fasciculare*, *Panus*

Winde, Bleekgele-Hennepnetel, Korensla, Biggenkruid, Duizendblad, Nachtwikke, Hazepootje, Wilde Kamille, etc. Wandelen we door naar den Larenschen straatweg, dan vinden we langs dien weg soms Voederwikke; verder tusschen de aardappelvelden hier en daar *Galinsoga parviflora*. Op grazige, beschaduwde deelen Wilde aardbei. Verder langs den weg, en aan de boschzoom: *Glechoma*, *Veronica*, *Cerastium*, *Viola tricolor*, *Viola canina*, Akkerkool, Madeliefje, Paardbloem, Scherpe Boterbloem, Bosch Boterbloem, Koolzaad, Klimopbladige Eereprijs, Zeespurrie, Hardbloem, Groote en Kleine Weegbree, *Luzula*, St. Jacobskruid, Echt Walstroo, Melkdistel, Wolfsmelk, Ooievaars- en Reigersbek, Robbertskruid, Paarse en Witte Doovenetel en vele anderen.

Als we nu Craailoo en Brediusbosch doorkruisen vinden we daar: Kornoelje (*Cornus Sanguinea*), Sneeuwbes, *Deutzia*, Hulst, Meidoorn, Vogelkers, Grootbloem Sterremuur, Stinkende Gouwe, Akkerpaardestaart, Mannetjes cereprijs, *Spiraea*,

Pinksterbloem, Grasmuur, Wollige Hoornbloem,

stipticus, Polyporus versicolor, Agaricus ostreatus, Polyporus sulphureus, Russula rubra, Amanita bulbosa.

Stronkvarens en Dubbelloof versieren er de donkerste hoekjes, vogeltjes fluitenal om in de struiken — 't is een heerlijke streek. Statig rijzen de stammen op naar den blauwen hemel, de zon toovert gouden vlekken op blad en mos.

Enkele rijke plekjes in dit gedeelte zijn de boschjes tusschen Brediusweg en Huizerweg (14) en de streek om den vijver (15). Prachtig zijn de wegen naar Sijsjesberg (13), Tafelberg (12) en Trapjesberg (11).

Gaan we nu de streek af aan de andere zijde van den grooten straatweg tusschen Naarden en Huizen, dan vinden we daar nog veel moois. Op Klein-Zwitserland (16), waartoe een vonder toegang verleent, groeien: Pirola Minor, en Asparagus officinalis. Prachtig gezicht; in Juni een helling met bloeiende Pirola's, waarboven de ijle takken van de Asperge! Over Drafna (17) vinden we Arabis alpina en Kleine Leeuwenbek. Links van den Valkeveenschenweg groeit: Dagkoekoeksbloem, Slangenkruid en Melkdistel, terwijl ik er van den zomer enkele forsche planten van Silene dichotoma (Tweetaklige Silene) en Boschpaardenstaart vond.

Zooals ge ziet leveren Bussums hooge landen veel op. Bussums lage landen overtreffen hen echter nog.

Bussum.

W. L. M. E. VAN LEEUWEN.

VAN ENKELE VOGELS OP SCHIERMONNIKOOG.

EN der plekjes hier, die steeds aantrekkingskracht op mij uitoefenen, is de ril tusschen paal V en VI. Door een smalle geul staat ze in verbinding met de zee, zoodat er bij vloed steeds versch water binnenkomt en daarmede eene massa kleine vischjes, garnalen, krabben en lagere leden der zeefauna. Haast altijd zijn daar vogels, hetzij rustende, hetzij voedsel zoekende, zoo wel 's zomers als 's winters, in elk jaargetijde, op elk uur van den dag. Alleen 's winters, bij hevige vorst, wanneer aan het Noorderstrand de branding is vervormd tot eene massa, veel gelijkende op sneeuw en waarin de voet steeds wegzinkt en groote ijsschotsen grillig rondom zijn opgestapeld, dan kan het strand er eenzaam en verlaten uitzien. Een enkele voorbijvliegende scholekster of bonte kraai doet het beeld van verlatenheid nog te scherper uitkomen. Wenden we daarentegen dan onze schreden naar het Z. O. gedeelte van 't eiland, dan kan 't gebeuren, dat ge wolken vogels ziet, allerlei manoeuvres uitvoerende, zwermen nu eens uiteengaande, dan weer zich verdichtende en u zoo kleurwisselingen van licht en donker te aanschouwen gevende. Vooral met een winterzon een hoogst boeiend schouwspel! 't Zijn gewoonlijk scholeksters, bontbekpluvieren en bonte strandloopers; deze laatste soort is veelal sterk vertegenwoordigd.

Hoewel er veel mede te deelen zou zijn van de verschillende vogelsoorten, die in het najaar uit het hooge Noorden hier door trekken op hunne reis naar het Zuiden, of hier gedurende den winter vertoeven, zullen we ons thans slechts bezighouden met enkele soorten, die in voorjaar en zomer op dit eiland worden aangetroffen. De nestbouw, de broedperiode en het groothbrengen der jongen behooren tot de schoonste openbaringen van het zoo belangwekkende vogelleven.

Gaande langs het strand, vroeg in den zomer, kunnen we dan in de ril een levendig vogelgedoe waarnemen: bergeenden (ik telde er eens 45 bijeen), scholeksters, bontbekpluvieren, bonte strandloopers, stormmeeuwen (*I. canus*), zilvermeeuwen en soms een paar goudkieviten.

De bergeenden trekken met hunne fraaie veeren steeds de aandacht, doch niet alleen dáarom, maar ook om hunne eigenaardige kop- en halsbewegingen, die ze vooral in het